

Przydałby się nam dziś Gospodarz z „Wesela”

2023-06-14

Uwaga! Ten artykuł zawiera lokowanie Tetmajera! Ale nie Kazimierza Przerwy-Tetmajera, tylko jego przyrodniego brata Włodzimierza Tetmajera (tak naprawdę obaj nosili to samo nazwisko, ale Włodzimierz pierwszego jego członu raczej nie używał).

29 czerwca Muzeum Krakowa zaprasza do swej siedziby w Pałacu Krzysztofory (Rynek Główny 35) na wernisaż wystawy „Włodzimierz Tetmajer. Siła barw i temperamentu”. Pokażemy na niej blisko 200 obrazów sztalugowych i kilkaset rysunków artysty, zarówno ze zbiorów muzealnych, jak i prywatnych. Niektóre z nich zostaną zaprezentowane publicznie pierwszy raz. Obrazom towarzyszyły będą przedmioty, zdjęcia i pamiątki, w tym rodzinne, pokazujące aktywność pozaartystyczną, głównie polityczną i niepodległościową Tetmajera. Będzie to pierwsza monograficzna wystawa związanego z Krakowem i Bronowicami artysty.

Wyjątkowy młodopolarin

To, jak ciekawa była to postać, oddają najlepiej słowa prof. Franciszka Ziejki, które zacytował w uchwale o ustanowieniu roku 2023 Rokiem Włodzimierza Tetmajera Senat RP: „W rzeczy samej Tetmajer zajął w życiu młodopolskiego Krakowa miejsce wyjątkowe: wśród artystów był artystą, wśród ziemian – szlachcicem, wśród chłopów nie był wprawdzie chłopem, ale ich spolegliwym sąsiadem, chętnie spieszącym im z pomocą, przekonującym ich, że stanowią siłę zdolną do odbudowania niepodległej Polski”.

Włodzimierz Tetmajer był jednym z prekursorów zafascynowanego rodzimym folklorem malarstwa młodopolskiego. Projektował witraże i polichromie, tworzył scenografie dla Teatru Miejskiego w Krakowie, był ilustratorem, ale także poetą, prozaikiem i dramaturgiem. Badał zwyczaje ludowe i słownictwo chłopów podkrakowskich. Założył Szkołę Sztuk Pięknych i Przemysłu Artystycznego dla Kobiet, w której wykładał.

Spółecznik i polityk

Pomimo tak licznych aktywności znajdował też czas na działalność społeczną i aktywny udział w życiu politycznym. Nawiązywał do testamentu duchowego Tadeusza Kościuszki i podkreślał równość wszystkich obywateli. Był członkiem Polskiego Stronnictwa Ludowego, jako reprezentant którego w 1911 r. został posłem parlamentu austriackiego. W grudniu 1913 r., w trakcie rozłamu w PSL, został współzałożycielem frakcji PSL-Piast, a potem prezesem towarzystwa Strzelec w Krakowie.

Przewodniczył obradom założycielskiego zebrania Tymczasowej Komisji Skonfederowanych Stronnictw Niepodległościowych, a po wybuchu wojny został delegowany do Naczelnego Komitetu Narodowego. W 1917 r. na posiedzeniu Koła Polskiego w parlamencie austriackim zgłosił rezolucję z żądaniem utworzenia państwa polskiego składającego się z ziem trzech zaborów, z dostępem do morza. Był gorącym patriotą. Cieszył się opinią polityka rozsądnego i szukającego kompromisu. Przydałby się nam dziś bardzo.

Najbardziej znany Gospodarz

**Magiczny
Kraków**

Został jednak zapamiętany przede wszystkim jako Gospodarz z „Wesela” Stanisława Wyspiańskiego. Anna i Włodzimierz Tetmajerowie przyjmują w swym domu gości weselnych Lucjana Rydla i Jadwigi Mikołajczykówny. To oczywiście nie przypadek. Decyzja Włodzimierza Tetmajera o poślubieniu córki wiejskiego gospodarza – Anny Mikołajczykówny – wywołała w ówczesnym Krakowie wielkie poruszenie. Krytykowano go za nią, wątpiono w szczerość uczuć i trwałość związku. A jednak małżonkowie byli razem do śmierci artysty.

Nic dziwnego, że taka piękna i budząca wiele emocji historia miłosna zapadła w pamięć najgłębiej. Pora jednak na lepsze poznanie Włodzimierza Tetmajera, także jako artysty, społecznika i polityka! Zapraszam do Pałacu Krzysztofory!

PS. Kuratorką wystawy jest Marta Marek, od której zaczerpnąłem wiele z powyższych informacji.

Ryszard Kozik – z urodzenia i zamieszkania nowohucianin, były dziennikarz „Gazety Wyborczej”, pracownik Muzeum Krakowa